

**KIETŪJŲ RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ IŠĖMIMO IR PRADINIO APDOROJIMO
ĮRENGINIŲ
(IGNALINOS AE PROJEKTAS B2 (pirma dalis))
ATNAUJINTOS SAUGOS ANALIZĖS ATASKAITOS SAUGOS ĮVERTINIMO
ATASKAITOS SANTRAUKA**

2017-06-12

1. Įvadas

Kietųjų radioaktyviųjų atliekų išėmimo ir pradinio apdorojimo įrenginiai yra pastatyti pagal projektą B2-1 šalia Ignalinos atominės elektrinės 155 ir 155/1 saugyklų, kuriose yra patalpinta atitinkamai 2400 m³ ir 2000 m³ radioaktyviųjų pirmos grupės (paviršinė dozės galia mažiau nei 0,3 mSv/h) pagal seną klasifikaciją atliekų. Šios atliekos, remiantis nauja radioaktyviųjų atliekų klasifikacija, yra priskirtinos A klasės atliekoms (atliekos, kurių paviršinė dozės galia yra mažesnė arba lygi 0,5 mSv/h, bet didesnė už nebekontroliuojamus lygius nustatytus Branduolinės saugos reikalavimuose BSR-1.9.2-2011 „Radionuklidų nebekontroliuojamųjų radioaktyvumo lygių medžiagoms ir atliekoms, susidarančioms branduolinės energetikos srities veiklos metu, nustatymas ir taikymas“) ir turi būti dedamos į labai mažo aktyvumo radioaktyviųjų atliekų atliekyną.

Kietųjų radioaktyviųjų atliekų išėmimo ir pradinio apdorojimo įrenginiai yra skirti išimti atliekas iš 155 ir 155/1 saugyklų. Šios atliekos distanciniu būdu valdomų įrenginių pagalba bus paaimamos ir per saugyklų sienose įrengtas angas pervežamos į prie 155 ir 155/1 pastatų įrengtus pastatus, kur atliekos bus rūšiuojamos, charakterizuojamos ir talpinamos į konteinerius. Vėliau, priklausomai nuo atliekų klasės pagal naują klasifikaciją, bus vežamos į labai mažo aktyvumo radioaktyviųjų atliekų saugyklą (B19-1 projektas) ir vėliau į labai mažo aktyvumo radioaktyviųjų atliekų atliekyną (B19-2 projektas) arba, jei atliekos neatitiks labai mažo aktyvumo radioaktyviųjų atliekų atliekyno priimtino kriterijų, į radioaktyviųjų atliekų tvarkymo kompleksą (B3/4 projektas).

Siekdama gauti licenciją eksploatuoti šį branduolinės energetikos objektą ir vadovaudamasi Branduolinės saugos įstatymo 32 str. 3 d., valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė (toliau – Ignalinos AE) 2017 m. vasario mėn. pateikė VATESI įvertinimui Kietųjų radioaktyviųjų atliekų išėmimo ir pradinio apdorojimo įrenginių atnaujintą saugos analizės ataskaitą.

Atnaujintos saugos analizės ataskaitos (toliau – Ataskaita) įvertinimo tikslas – nustatyti, ar, atsižvelgiant į teisinio reglamentavimo ir branduolinės energetikos objekto statybos metu padarytus pakeitimus ir kitus saugai galinčius turėti įtakos veiksnius, yra užtikrinta, kad branduolinės energetikos objektas ir jame numatyta vykdyti veikla atitinka projektą, teisės aktų ir branduolinės saugos normatyvinių techninių dokumentų reikalavimus.

Ataskaitoje pateikta informacija apie pastatytus kietųjų radioaktyviųjų atliekų išėmimo ir pradinio apdorojimo įrenginius: įrenginių ir veiksnių juose aprašymai, projekto pagrindimas, aikštelės ir regiono savybių aprašymas, radiacinės apsaugos priemonės, galimų avarių analizė, fizinės saugos sistemos bendras aprašymas, avarinės parengties organizavimas, eksploatavimo nutraukimas, technologiniai procesai, gaisrinės saugos ir radiologinio monitoringo sistemų aprašymai. Taip pat Ataskaitoje aprašyti kietųjų radioaktyviųjų atliekų išėmimo ir pradinio apdorojimo įrenginių statybos metu padaryti saugai svarbių konstrukcijų, sistemų ir komponentų pakeitimai.

Ataskaitoje įrodyta, kad Kietųjų radioaktyviųjų atliekų išėmimo ir pradinio apdorojimo įrenginiai atitinka projekto sprendinius ir jos saugai svarbios konstrukcijos, sistemos bei komponentai gali atlaikyti projektinių avarių poveikius.

2. Teisinė aplinka

Lietuvos Respublikos teisės aktai, kuriais VATESI vadovavosi atlikdama Ataskaitos peržiūrą ir įvertinimą:

1. Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymas;
2. Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatymas;
3. Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymas;
4. Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymas;
5. Branduolinės energetikos srities veiklos licencijų ir leidimų išdavimo taisyklės;
6. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.6.1-2012 „Branduolinės energetikos objektų, branduolinių ir branduolinio kuro ciklo medžiagų fizinė sauga“;
7. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-3.1.2-2010 „Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo branduolinės energetikos objektuose iki jų laidojimo reikalavimai“;
8. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.4.1-2016 „Vadybos sistema“;
9. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-2.1.2-2010 „Bendrieji atominių elektrinių su RBMK-1500 tipo reaktoriais saugos užtikrinimo reikalavimai“;
10. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.7.1-2014 „Saugai svarbių branduolinės energetikos objekto konstrukcijų, sistemų ir komponentų priešgaisrinė sauga“;
11. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.9.3-2011 „Radiacinė sauga branduolinės energetikos objektuose“;
12. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.4.2-2014 „Branduolinės energetikos objekto statybos vadyba“;
13. VATESI viršininko 2008 m. spalio 24 d. įsakymas Nr. 22.3-107 „Dėl avarinės parengties reikalavimų branduolinės energetikos objektą eksploatuojančiai organizacijai patvirtinimo“;
14. VATESI viršininko 2009 m. gegužės 26 d. įsakymas Nr. 22.3-49 „Dėl eksploatavimo patirties naudojimo branduolinėje energetikoje reikalavimų patvirtinimo“;
15. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.8.2-2015 „Branduolinės energetikos objekto modifikacijų kategorijos ir modifikacijų atlikimo tvarkos aprašas“;
16. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.5.1-2015 „Branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimas“;
17. Lietuvos higienos norma HN 73:2001 „Pagrindinės radiacinės saugos normos“.

3. Kokybės užtikrinimas

Ignalinos AE atliko ir patvirtino nepriklausomą Ataskaitos apžvalgą ir jos rezultatus pateikė nepriklausomos apžvalgos ataskaitoje.

4. Saugą pagrindžiančio dokumento peržiūros ir įvertinimo eiga

Ataskaita buvo pateikta VATESI 2017 m. vasario mėn. VATESI specialistai, vadovaudamiesi 2 skyriuje nurodytų teisės aktų reikalavimais, Ataskaitą įvertino. Įvertinimo metu buvo analizuota, ar Ataskaitoje pateikta informacija atitinka teisės aktų reikalavimus, ar yra pateiktas saugai svarbių konstrukcijų, sistemų ir komponentų modifikacijų ar projekto pakeitimų, atliktų Kietųjų radioaktyviųjų atliekų išėmimo ir pradinio apdorojimo įrenginių statybos metu, saugos pagrindimas, ar tinkamai saugos požiūriu įvertintas kietųjų radioaktyviųjų atliekų išėmimo ir pradinio apdorojimo įrenginių funkcionalumas numatytų eksploatavimo įvykių ir projektinių avarijų atvejais ir kiti saugai galintys turėti įtakos veiksniai.

Po Ataskaitos įvertinimo VATESI suformuluotos pastabos raštu 2017 m. gegužės mėn. buvo persiūstos Ignalinos AE. Ignalinos AE, atsižvelgdama į VATESI pastabas, parengė atsakymus ir patikslino Ataskaitą bei su ja susijusius dokumentus. Gegužės mėnesį buvo organizuoti du susitikimai, kurių metu buvo Ignalinos AE pateikė paaiškinimus ir papildė Ataskaitą, taip atsakydami į visas VATESI pateiktas pastabas. Gegužės mėnesio pabaigoje Ignalinos AE pateikė pataisytą Ataskaitą.

VATESI ją patikrino bei įvertino, ar dokumentai buvo tinkamai patobulinti pagal VATESI specialistų pateiktas pastabas ir jai pritarė.

5. Branduolinės saugos peržiūros ir įvertinimo išvados

VATESI specialistai išnagrinėjo Kietųjų radioaktyviųjų atliekų išėmimo ir pradinio apdorojimo įrenginių atnaujintoje saugos analizės ataskaitoje pateiktą informaciją ir įsitikino, kad joje Ignalinos AE, atsižvelgdama į teisinio reglamentavimo, į saugai svarbių konstrukcijų, sistemų ir komponentų modifikacijas, projekto pasikeitimus statybos metu ir kitus saugai galinčius turėti įtakos veiksnius, užtikrina, kad šis branduolinės energetikos objektas atitinka jo projektą, teisės aktų ir branduolinės saugos normatyvinių techninių dokumentų reikalavimus. 2017 m. birželio 1 d. VATESI viršininko sprendimu Kietųjų radioaktyviųjų atliekų išėmimo ir pradinio apdorojimo įrenginiai atnaujinta saugos analizės ataskaita buvo suderinta.

Atsižvelgdami į tai, kad Ataskaita bei kiti Ignalinos AE pateikti saugą pagrindžiantys dokumentai buvo VATESI specialistų įvertinti ir suderinti, 2017 m. birželio 8 d. VATESI viršininko sprendimu buvo išduota licencija Nr. 16.1-93(2017) eksploatuoti Kietųjų radioaktyviųjų atliekų išėmimo ir pradinio apdorojimo įrenginius.

Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo
skyriaus vyriausiasis inspektorius

Algirdas Vinskas